

Hur du står när du kissar – säger det något om prostataförstoring?

II Symptomen vid prostataförstoring finns beskrivna i läroböcker, i broschyrer och på nätet. Om svag urinstråle med avbrott, startsvårigheter, täta trängningar, tendens till krystning, efterdropp och dålig tömning står att läsa både på urologernas hemsida och om man tar del av nätdoktorers och skattningsskallors beskrivningar. Vi har själva upplevt en del av dessa tecken sista åren men också noterat en annan tendens.

Att luta sig framåt

Vattenkastningen underlättas vid lätt framåtböjning, gärna så att en hand lutar sig mot kaklet/väggen bakom toalettstolen. Framåtlutningen av kroppen tycks öka kraften i strålen som blir mer samlad. Avbrotten blir färre och tömningen mer fullständig. En mekanisk effekt sannolikt och krystningen underlättas. Att detta praktiserats av andra män i prostataåldern gavs bekräftelse på för en tid sedan. I radions P1 intervjuades en fack-

En man kan ju gå in i väggen för mindre!
BILD: AIRI IUSTE

föreningsföreträdare som i sin ungdom varit hotellstäderska. Hon var mån om att göra ett gott städarbete men hennes

chef som ofta kritiskt inspekterade rengöringen hade ett speciellt sätt att ifrågasätta resultatet. Det var att se om eventuella fettfläckar/märken fanns kvar på väggen bakom toalettstolen. Hade äldre män bött på rummet fanns där ibland fläckar som inte uppmärksammats även av en noggrann städare.

Vi vet inte omfattningen av detta fenomen vid prostataförstoring – framåtlutning vid vattenkastning med åtföljande stöd mot väggen med möjliga handavtryck!

Företeelsen kan behöva kartläggas – ett uppslag till vidareutveckling och forskning, för både allmänläkare och urologer.

Bengt Mattsson

allmänläkare Kungshöjds vårdcentral,
professor i allmänmedicin, Göteborg
bengt.mattsson@allmed.gu.se

Kristian Svenberg

allmänläkare Hjällbo vårdcentral,
lärare i allmänmedicin, Göteborg

Skribenten bör få veta vem som granskat artikeln

II Då en artikel som sänds för publicering i Läkartidningen blir föremål för referentbedömning får referenten kännedom om vem som är författare. Det är inte något allmänt accepterat förhållande vid referentbedömning i vetenskapliga tidskrifter. Uppfattningen att referenten skulle bedöma artikeln likvärdigt oavsett kännedom om vem som är författare är inte trovärdig.

I stället kan man i hög grad misstänka att referenten kan få en förutfattad positiv eller negativ inställning, allt efter vederbörandes kännedom om vem som skrivit artikeln. Blotta misstanken om sådan mannamån är i sig väl grundat motiv för att ta bort den rådande regeln. Det hela styrks av att referentens kännedom om vem som är författare helt saknar värde för bedömning av artikeln i fråga.

Läkartidningen skulle tjäna i anseende om sådan förändring genomfördes.

Bengt H Johansson
leg läkare, Stocksund
drbengt@bostream.nu

Svar:

Skall rättvisan vara blind?

II Bengt H Johansson tar upp en principiellt viktig fråga rörande referentbedömning. Skall granskningen ske enkelblindat (referenten är anonym för författaren men författaren känd för referenten), dubbelblindat (referenten anonym för författaren och författaren anonym för referenten) eller helt öppet (granskaren och författaren vet varandras namn)?

Enkelblindning vanligast

Enkelblindning är i särklass vanligast idag i medicinska tidskrifter. Dubbelblindning känns mer sympatiskt – man tar bara hänsyn till artikeln och inte till författarens person. Helt öppen bedömning tvingar enligt förespråkarna referenterna att vara mer grannlaga eftersom de måste öppet stå för vad de skrivit.

De intuitiva känslorna håller dock inte för en systematisk granskning. I stora material går det inte att påvisa några skillnader avseende granskningskvaliteten eller rekommendation (accept, refus) mellan de olika tillvägagångssätten [1-3]. Sådana skillnader kan naturligtvis finnas ändå men troligen spelar de ingen avgörande roll.

Läkartidningen tillämpar enkelblind-

ad referentgranskning. Vid valet av referent försöker redaktionen se till att det inte finns personliga eller andra motsättningar mellan granskaren och författaren, och att den som granskar har minst lika god erfarenhet och kompetens inom ämnesområdet som den som har skrivit artikeln.

Josef Milerad

medicinsk chefredaktör, Läkartidningen
josef.milerad@lakartidningen.se

Referenser

1. Van Rooyen S, Godlee F, Evans S, Smith R, Black N. Effect of blinding and unmasking on the quality of peer review: a randomized trial. *JAMA*. 1998;280:234-7.
2. Godlee F, Gale CR, Martyn CN. Effect on the quality of peer review of blinding reviewers and asking them to sign their reports: a randomized controlled trial. *JAMA*. 1998;280:237-40.
3. Nylenna M, Riis P, Karlsson Y. Multiple blinded reviews of the same manuscripts: effects of referee characteristics and publication language. *JAMA*. 1994;272:149-51.